

28 Januari 2021

Kommunen räknar ut miljardlaxodlingen: ”Inte så troligt”

Obetalda miljonskulder, kraftigt försenad redovisning och noll tillgångar i bolaget. Nu räknar kommunen ut den tidigare hyllade miljardsatsningen på en enorm landbaserad laxodling i Sotenäs.

– Det är ju väldigt tråkigt, säger kommunalrådet Mats Abrahamsson (M).

När planerna aviserades med pompa och ståt alldeles innan pandemins utbrott i mars 2020 hette det att etableringen värd 17–20 miljarder kronor skulle generera 2 000 nya arbetstillfällen i Sotenäs. Bakom satsningen stod finansbolaget Lighthouse finance.

Satsningen skulle resultera i ”Europas största och modernaste landbaserade fiskodlingsanläggning” och en produktion på 100 000 ton lax årligen vilket beräknades kräva mellan 16 och 25 miljoner laxindividers livhankar.

Anläggningen skulle bli en av de allra största industribyggnaderna i världen, och stor nog att täcka halva Smögen, med en sammanlagd yta på 700 000 kvadratmeter, visade Bohuslänningens granskning.

Efter presskonferensen i mars 2020 sade Mats Abrahamsson till Bohuslänningen att han var ”väldigt nöjd” och att ”företaget har varit i kontakt med ett antal kommuner och de har fastnat för det koncept som vi tagit fram”.

Hyllade planer

Johan Trouvé, vd på Västsvenska Handelskammaren, kommenterade planerna på laxodlingen i Bohuslänningen i september 2020:

www.laxgranskarna.se
kontakt@laxgranskarna.se

– Det här är den största industrisatsningen i Bohuslän norr om Göteborg på många år om den blir av. Det handlar om en satsning som är jämförbar med Uddevallavarvet, menade han.

Senare samma år besökte centerledaren Annie Lööf Sotenäs och hyllade planerna som en ”föredömlig etablering” som skulle ”skapa tusentals jobb och bidra till hela Sveriges och Europas matförsörjning”.

Målet var att verksamheten skulle starta på allvar 2023, men först behövdes en ny detaljplan tas fram för det aktuella området: Hogenäs norra.

– Jag räknar med att det arbetet kommer att ta ungefär ett år om det inte uppstår några problem under själva processen, sade Per Eriksson (C), ordförande i tekniska utskottet.

Sedan tog projektet en annan vändning.

Det uppdagades senare att Per Eriksson även tagit plats i styrelsen i det nystartade bolaget Quality salmon, en plats som han i juli samma år fick lämna.

Turerna därefter har varit många, och Bohusläningen gjort flera avslöjanden om Quality salmon och kontinuerligt rapporterat om nya frågetecken och vändningar i projektet, som splittrat Sotenäs politiker.

I flera omgångar har Quality salmon dragits till Kronofogden efter uteblivna betalningar.

Lighthouse finance har sedan 2017 kämpat med ekonomin och vd:n Roy Høiås har tagit olagliga lån av finansbolaget.

Under tisdagen kom beskedet att Kronofogdens utredning av Quality salmon kommit fram till att företaget helt saknar tillgångar till att betala skulderna, och att borgenärerna därmed kan begära bolaget i konkurs. Sammanlagt handlar det om skulder på över 3 miljoner kronor.

Ett bolag som Quality salmon har miljonskulder till är teknikonsultkoncernen Sweco. Men Sweco har gett upp hoppet om att få betalt:

– Givet vad som framkommit i Kronofogdens utredning kommer vi inte att driva processen vidare. Det finns inget som pekar på att Sweco skulle ha något att vinna på det. Det var synd att projektet inte kom i mål. Modern fiskodling som en del av de gröna näringarna är en framtidsbransch, säger Magnus Almfors, affärsenhetschef på Sweco till Bohusläningen.

Kommunalråd Mats Abrahamsson hyser inte heller längre något hopp om att det ska bli någonting av de storslagna laxodlingsplanerna.

– Inte i den här konstellationen, det är inte så troligt. Det är ju väldigt tråkigt att de försatt sig i den här situationen och att de inte klarat att leverera det de skulle gjort, säger han.

Var ni godtrogna från kommunens sida nu med facit i hand?

– Nej, kommunen har levererat det kommunen skulle leverera i de här olika diskussionerna. Vi har ett optionsavtal om arrende som går ut i juni, någon annan avtalsrelation har vi inte med Quality salmon.

Kommunalrådet: "Samtal med andra investerare"

Har kommunen förlorat pengar på detta?

– Nej, tvärtom. Vi skapar värden åt våra kommuninvånare i marken som vi kan växla upp många gånger om. Quality salmon har ingen rätt till den marken. Vi sitter inte i sjön utan har skapat industrimark med en ny detaljplan som vi kommer erbjuda något annat företag som vill jobba med den marina livsmedelsindustrin.

– Vi hade samtal senaste i går med en annan svensk investerare, fortsätter han.

Ska man tolka det som att ni gett upp helt med Quality salmon?

www.laxgranskarna.se
kontakt@laxgranskarna.se

– Som sagt är det inte så troligt, men inte omöjligt, att de får ordning på sina problem.

Sotenäsbor i den ideella organisationen Laxgranskarna har **lika engagerat som kritiskt** följt laxprojektet sedan mars 2020.

– Kommunen blev förblindade av de högtflygande planerna men det har aldrig funnits substans i det här, säger en av organisationens grundare Torbjörn Lundh på onsdagen.

Han menar även att Sotenäs kommun otillbörligt gynnat Quality salmons försök till etablering, tydligast genom att i december 2020 ta på sig kostnader som bolaget själva skulle stått för enligt ursprungsavtalet.

Något som Mats Abrahamsson tillbakavisar:

– Vi har inte gynnat dem mer än någon annan. Det är staten, regionen och EU som satsat pengar i att kommunen ska ta fram ett industriområde för den här typen av verksamhet, säger han.

I juni avslöjade Bohuslänningen att Sotenäs kommun **mörkat riskerna med etableringen**. I en analys som kommunen själv beställt togs risker som ”oseriös investerare” och ”missbruk och olagligheter” upp, men dessa hemlighölls av Sotenäs kommun. Detta kritiserades av lektor Jan Thurvall vid Göteborgs universitet:

– Så kan man självklart inte göra, sa han då.

– Kommunen ska inte gynna eller missgynna ett företag, utan måste behandla alla företag och intressenter på ett likvärdigt sätt.

”Många som går omkull”

När planerna på rekordanläggningen aviserades meddelades även att den skulle bygga på den senaste och mest avancerade tekniken som finns; kallad Recirkulerande akvakultursystem (RAS). Detta skulle medföra att minimala utsläpp i havet och ett mycket effektivt energianvändande.

Att detta inte blivit verklighet förvånar inte Jan Brink, som är universitetslektor vid Handelshögskolan i Göteborg och forskar om innovation och entreprenörskap.

– Landbaserad fiskodling är ett område på framväxt som jag förstår, och då är det ofta många som går in och testar. Men framväxten av en ny bransch är ofta osäker.

– Då är det rent generellt mycket som startas men också många som går omkull av olika orsaker som att deras produkt inte fungerar, de lyckas inte finansiera sig eller om det rör sig om lycksökare och rena oegentligheter, säger Jan Brink.

Høiås: "Städa upp och betala"

Trots läget och motgångarna menar vd:n Roy Høiås att de kommer att kunna betala av de skulder som är hos Kronofogden.

– Planen är att vi självklart ska städa upp och betala de skulder vi har. Självklart beklagar vi att vi inte har klarat att styra upp projektet ekonomiskt.

Vad kommer hända med miljöansökan?

– Det är miljöadvokaten och konsulenterna som nu ska börja och jobba med att färdigställa och leverera. Vi satsar på att vi ska kunna komma in med en ansökan i april.

Sotenäs kommun har ju valt att lägga detta lite på hyllan – hur kommer det sig att ni fortsätter hävda laxodlingen med säkerhet kommer att bli av?

– Det är inte något som vi känner igen oss i med vår dialog och samarbete med kommunen, utan tvärtom har vi ett avtal som båda parter har som för avsikt att fullfölja.

Roy Høiås hävdar bestämt att laxbolaget som projekt har en fortsatt god relation mellan de drygt 16 industriparterna.

– Det är inte så att Quality salmon står ensamt som ett självständigt företag, det är ju ett projektbolag som består av industriparter. Så alla resurser som har varit och är i projektet är ju från industriparterna och har varit det från dag ett. De jobbar med det här dagligen och är medvetna om de tillägg som har tillkommit och utmaningen med att hålla ett så här stort projekt igång under covid-19. Quality salmon skulle inte existera om inte industriparterna ville få till den här industrin, säger han.

Turerna kring Quality salmon

I mars 2020 presenteras satsningen på en presskonferens med Sotenäs kommun och Roy Høiås, vd på Lighthouse finance, företaget bakom etableringen av laxodlingen i Kungshamn.

140 hektar mark ska arrenderas till Quality salmon och i mitten på juni är avtalet undertecknat. Fabriken planeras bli 700 000 kvadratmeter, större än Elon Musks gigafabrik i Nevadaöknen.

I juli samma år blir Pär Eriksson (C) styrelseledamot i nystartade Quality salmon och oppositionen kräver att han ska lämna, vilket han gör. Under hösten 2020 börjar Sotenäsborna organisera sig och kräver fakta om laxodlingen. Samtidigt uppdagas det att laxbolaget har flera skulder hos Kronofogden.

Början av 2021 kantas av flera ekonomiska problem för Quality salmon och ytterligare skulder hos Kronofogden uppdagas. Årsredovisningen från 2019 visar att kapitalet gått förlorat och att en anställd ännu en gång tagit olagliga lån av Lighthouse finance.

25 januari 2022 att pengarna är slut men att bolaget trots det planerar att lämna in en miljöansökan till Sotenäs kommun under våren.